

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de fractievoorzitters
per e-mail verzonden

Amsterdam, 21 mei 2024

Onderwerp: schrap de btw-verhoging op onafhankelijke journalistiek

Geachte fractievoorzitters,

In het hoofdlijnenakkoord verwoorden PVV, VVD, NSC en BBB gezamenlijk een stevige ambitie: deze partijen onderstrepen dat een betrouwbare informatievoorziening van wezenlijk belang is in een rechtsstaat, willen voorkomen dat het (online) aanbod van nieuws nog verder verschaalt en spreken uit de instituties die de rechtsstaat mede dragen, waaronder de media, te versterken.

Brancheorganisatie NDP Nieuwsmedia, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteurs en de Nederlandse Vereniging van Journalisten juichen die ambitie van harte toe. Of het nu gaat om tegels lichten om misstanden aan de kaak te stellen, de burger van betrouwbare informatie voorzien in tijden van desinformatie of het stem geven aan zorgen van burgers, de onafhankelijke journalistiek speelt daarin een belangrijke maatschappelijke rol.

Geen enkel EU-land belast burgers zo zwaar bij het lezen van journalistiek

Tot grote schrik van de journalistieke sector bevat de budgettaire bijlage bij het hoofdlijnenakkoord echter een zeer forse maatregel die lijnrecht ingaat tegen de rol die de vier partijen weggelegd zien voor de media in onze democratische rechtsstaat. Door de btw op culturele goederen en diensten meer dan te verdubbelen van 9 naar 21% presenteert het nieuwe kabinet straks – bedoeld of onbedoeld – ook een rekening aan alle lezers van dagbladen, opiniebladen en betaalde online nieuwsmedia. Dat raakt vooral nieuwsconsumenten met een kleine beurs en daarmee de toegankelijkheid van pluriforme kwaliteitsjournalistiek voor de burger. Ook Europees gezien is dit een zeer afwijkend voornemen: als het btw-tarief op onafhankelijke journalistiek naar 21% gaat, is er geen enkel Europees land waar burgers zo zwaar belast worden bij het lezen van hun krant als Nederland.

De gevolgen van de btw-verhoging voor de journalistiek

In 2018 liet NDP Nieuwsmedia economisch onderzoek uitvoeren, waaruit bleek dat zelfs een beperkte verhoging van de btw zonder ingrijpen al tot rode cijfers zou leiden bij kleinere uitgevers. De afgelopen dagen hebben leden van NDP Nieuwsmedia zo goed mogelijk inzicht gegeven in de verwachte gevolgen van de nu voorgestelde maatregel om de btw te verhogen. Die zijn fors:

- **Minder abonnees door stijgende prijzen.** Op basis van eerder onderzoek naar de prijselasticiteit van dagbladen en tijdschriften wordt bij een btw-verhoging van 9 naar 21% over de hele linie een daling van het aantal abonnees verwacht van circa 17% voor dagbladen en 23% voor tijdschriften. Dit betekent dat honderdduizenden lezers hun abonnement vaarwel zeggen, vooral mensen met een smallere beurs. Prijsstudies laten zien dat jongere lezers nog gevoeliger zijn voor prijsverhogingen, terwijl die doelgroep cruciaal is voor de toekomst van nieuwsmedia.
- **Nieuwsmedia met kleine marges gaan ongewisse toekomst tegemoet.** Nieuwsmedia maken een transitie door richting een digitale toekomst. Papieren oplages dalen en digitale abonnementen brengen veel minder op. Vooral voor regionale dagbladen en kleinere zelfstandige titels is het daarom een flinke opgave om niet in de rode cijfers terecht te komen. Ook wordt vaak over het hoofd gezien dat een deel van de private nieuwsmedia – waaronder bijvoorbeeld het Nederlands Dagblad, Reformatorisch Dagblad en De Groene Amsterdammer – werkt zonder winstoogmerk. De btw-verhoging zal daarom in het bijzonder voor regionale dagbladen en kleinere zelfstandige titels desastreus uitpakken. Daarmee wordt de continuïteit van nieuwstitels en dus de pluriformiteit van het journalistieke landschap op het spel gezet.
- **Inboeten op journalistieke slagkracht.** Bij fors teruglopende inkomsten zullen ook de uitgaven daarmee in lijn moeten worden gebracht. Dat betekent onvermijdelijk reorganiseren, ook op redacties, de belangrijkste maar ook duurste afdelingen binnen het nieuwsbedrijf. Dat is het laatste wat nieuwsbedrijven willen. Voor kleinere titels is het de vraag of na reorganisaties een volwaardig nieuwsmedium kan blijven bestaan, met alle gevolgen van dien, onder meer voor de regioverslaggeving.

Bijsturen nu het nog kan: schrap de voorgenomen btw-verhoging op journalistiek

Dat de zorgen groot en urgent zijn, blijkt ook uit de gezamenlijke advertentie die nieuwsuitgevers en hoofdredacties vandaag in alle dagbladen plaatsten. We roepen de partijen in de Tweede Kamer daarom op om bij te sturen nu het nog kan: schrap deze btw-maatregel voor de journalistiek. Juist de regionale dagbladen en de kleine zelfstandige titels maken het Nederlandse pluriforme journalistieke landschap tot wat het is, maar worden straks kwetsbaar. De toegang van lezers tot deze maatschappelijk zo belangrijke nieuwsmedia moet niet belemmerd worden door de belasting erop te verdubbelen, naar het hoogste tarief van heel Europa. Nederlanders verdienen goede toegang tot onafhankelijke journalistiek, om zich goed te kunnen informeren en zelfstandig hun mening te vormen.

We hopen en verwachten daarbij te kunnen rekenen op de stevige ambitie die de vier formerende partijen met elkaar zijn overeengekomen, namelijk het versterken van de instituties die de rechtsstaat mede dragen, waaronder de media.

Tot een nadere toelichting zijn wij vanzelfsprekend graag bereid.

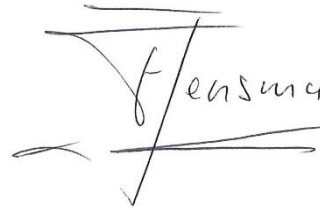
Met vriendelijke groet,

Rien van Beemen
voorzitter NDP
Nieuwsmedia

Corine de Vries
voorzitter Nederlands
Genootschap van
Hoofdredacteuren

Folkert Jensma
voorzitter Nederlandse
Vereniging van Journalisten

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de vaste commissies voor Onderwijs, Cultuur & Wetenschap en Binnenlandse Zaken.